

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра терапії імені професора П. І. Локеса

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ
Завідувач кафедри

 Надія ДМИТРЕНКО
(протокол «1» вересня 2026 р. №1)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

**Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика
внутрішніх хвороб тварин**

освітньо-професійна програма «Ветеринарна медицина»

спеціальність 211 Ветеринарна медицина

галузь знань 21 Ветеринарна медицина

рівень вищої освіти другій (магістерський)

факультет Ветеринарної медицини

Полтава
2026-2027 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Ветеринарна медицина» спеціальності 211 Ветеринарна медицина.

Мова викладання – Державна.

Розробники: Супруненко Костянтин, кандидат ветеринарних наук, доцент

«01» вересня 2026 р.

Костянтин СУПРУНЕНКО

Погоджено гарантом освітньої програми «Ветеринарна медицина»

«__» _____ 2026 р.

Борис КИРИЧКО

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Ветеринарна медицина»
протокол від 01 вересня 2026 року № 1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності

Надія ДМИТРЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	105
Кількість кредитів	3,5
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Рік навчання (шифр курс)	211ВЕТ_мд_2021_6 курс
Семестр	11
Лекції (годин)	18
Лабораторні (годин)	32
Самостійна робота (годин)	55
Форма семестрового контролю	екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Оволодіння здобувачами вищої освіти теоретичними знаннями та практичними навичками основ спеціальної пропедевтики, із вивчення патологій зумовлених порушенням обмінів речовин, макро- і мікроелементів, і вітамінів, їх етіології, патогенезу, симптомів, перебігу, діагностики, нових ефективних методів лікування тварин та профілактики, методик виконання основних лабораторних досліджень, інтерпретації одержаних результатів, основ клінічного лікарського мислення.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, які передують вивченню дисципліни «Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин» є: анатомія свійських тварин, годівля тварин з основами кормовиробництва, цитологія, гістологія, ембріологія, фізіологія тварин, внутрішні хвороби тварин, ветеринарна фармакологія, основи ультразвукової діагностики, гігієна тварин, клінічна діагностика хвороб тварин, патологічна фізіологія, патологічна анатомія та розтин.

4. Компетентності:

загальні:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та професії.
- ЗК 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

фахові:

ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.

ФК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.

ФК 8. Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби

ФК 10. Здатність розробляти стратегії безпечного, санітарно обумовленого утримання тварин.

ФК 13. Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології.

ФК 19. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення.

5. Програмні результати навчання:

ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.

ПРН 3. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.

ПРН 5. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.

ПРН 10. Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПРН 1.	володіти термінологією у ветеринарній медицині знати визначення ветеринарних термінів
ПРН 3.	вміти визначати клінічні прояви хвороб тварин вміти проводити основні лабораторні дослідження біологічних субстратів від хворих тварин встановлювати взаємозв'язок між клінічними симптомами хвороби та результатами лабораторних досліджень
ПРН 5.	вміти збирати та аналізувати дані анамнезу володіти методами клінічного обстеження тварини вміти виконувати лабораторні дослідження біологічних субстратів та аналізувати отримані дані
ПРН 10.	вміти аналізувати результати утримання, годівлі тварин та застосованих методів лікування та профілактики хвороб різної етіології володіти основними поняттями виробничих і технологічних процесів у тваринництві застосовувати отримані результати для формулювання висновків щодо ефективності профілактичних, лікувальних заходів та виробничих процесів у тваринництві

6. Методи навчання і викладання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності. Словесні методи (лекція, розповідь, пояснення). Наочні методи (ілюстрування, демонстрування, спостереження). Практичні методи (лабораторні роботи, робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування).

Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності. Методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти). Методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни).

Комп'ютерні, мультимедійні методи. Використання мультимедійних презентацій.

Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності. Методи усного контролю: опитування.

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1	Основні засади годівлі та утримання тварин за патологій обміну речовин. Мета, предмет і завдання курсу «Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин». Режим і гігієна годівлі. Аналіз якості кормів і води. Утримання тварин. Сучасні зоогігієнічні заходи у профілактиці патологій обміну речовин. Органолептична оцінка якості кормів. Ветеринарний огляд груп тварин.
Тема 2	Хвороби, зумовлені порушенням білкового обміну. Розповсюдження та основні етіологічні чинники патологій обміну речовин. Класифікація, особливості перебігу та діагностики хвороб обміну речовин. Етіологічні чинники, патогенез, заходи терапії та профілактики за кетозу у корів і овець. Діагностика, лікування тварин за міоглобінурії та заходи профілактики.
Тема 3	Хвороби, зумовлені порушенням вуглеводного обміну. Особливості перебігу та діагностики хвороб, зумовлені порушенням вуглеводного обміну. Етіологічні чинники, патогенез, діагностика та терапія за аліментарної дистрофії у тварин. Методи профілактики хвороб, з переважним порушенням вуглеводного обміну.
Тема 4	Хвороби, зумовлені порушенням ліпідного обміну. Загальні засади ліпідного обміну та етіологічні чинники, що зумовлюють зміни у ньому. Патології ліпідного обміну. Ожиріння, етіологія, патогенез, симптоматика, діагностика, лікування та профілактика.
Тема 5	Хвороби, зумовлені порушенням обміну макроелементів. Поширення та класифікація хвороб спричинених порушенням обміну макроелементів. Методи діагностики патологій спричинених порушенням обміну макроелементів. Етіологія, патогенез, симптоматика, діагностика, лікування за остеодистрофій. Етіологія, патогенез, діагностика, терапія та заходи профілактики за післяродової гіпокальціємії і гіпофосфатемії у тварин.
Тема 6	Хвороби, зумовлені порушенням обміну мікроелементів. Загальні принципи діагностики і профілактики мікроелементозів. Етіологія, патогенез, симптоматика, заходи профілактики та терапії тварин за недостатності йоду, кобальту, міді, цинку та фтору. Етіологія, патогенез та симптоматика за надлишку селену і фтору. Терапія тварин за недостатності цинку і купруму та заходи профілактики.
Тема 7	Хвороби, спричинені порушенням обміну вітамінів. Класифікація гіповітамінозів. Поширення та діагностика патологій за недостатності жиророзчинних та водорозчинних вітамінів. Профілактика патологій, спричинених порушенням обміну жиророзчинних та водорозчинних вітамінів. Методи діагностики та профілактики А-, D-, C- гіповітамінозів та групи В. Діагностика і терапія недостатності токоферолу, філохінону, тіаміну, рибофлавіну, нікотинової кислоти, піридоксину, ціанокобаламіну та заходи профілактики.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма (211BET_мд_2021)			
	усього	у тому числі		
		лек.	лаб.	с.р
Тема 1. Основні засади годівлі та утримання тварин за патологій обміну речовин	12	2	2	8
Тема 2. Хвороби, зумовлені порушенням білкового обміну	12	2	4	6
Тема 3. Хвороби, зумовлені порушенням вуглеводного обміну	10	2	2	6
Тема 4. Хвороби, зумовлені порушенням ліпідного обміну	9	2	2	5
Тема 5. Хвороби, зумовлені порушенням обміну макроелементів.	24	4	6	14
Тема 6. Хвороби, зумовлені порушенням обміну мікроелементів	15	2	4	9
Тема 7. Хвороби, спричинені порушенням обміну вітамінів	23	4	12	7
Усього годин	105	18	32	55

8. Теми лабораторних занять

Назва теми	Кіл-ть год
Сучасні зоогігієнічні заходи у профілактиці патологій обміну речовин	2
Профілактика, діагностика та заходи терапії тварин за кетозу корів	2
Діагностика, лікування та заходи профілактика за міоглобінурії	2
Етіологічні чинники, діагностика, терапія тварин за аліментарної дистрофії та заходи профілактики	2
Діагностика, лікування та профілактика хвороб, спричинених порушенням ліпідного обміну: ожиріння	2
Етіологічні чинники, процес розвитку, діагностика, лікування тварин з ознаками за вторинної остеодистрофії та заходи профілактики	2
Діагностика, терапія тварин за післяродової гіпокальціємії, та заходи профілактики	2
Діагностика, терапія тварин за післяпологової гіпофосфатемії та заходи профілактики	2
Заходи профілактики та надання лікарської допомоги за надлишку і недостатності фтору, гіпокобальтозу, недостатності йоду	2
Терапія тварин за недостатності цинку і купруму та заходи профілактики	2
Методи діагностики, надання лікарської допомоги та заходи профілактики за А-гіповітамінозу	2
Етіологічні чинники, діагностика, терапія тварин та заходи профілактики за D-гіповітамінозу	2
Діагностика, лікування та профілактика недостатності вітамінів B ₁ , B ₂	2
Діагностика, лікування та профілактика недостатності вітамінів B ₃ , B ₅	2
Діагностика, лікування та профілактика недостатності вітамінів B ₆ , B ₁₂	2
Діагностика, лікування та профілактика недостатності вітамінно-подібних речовин	2
Разом	32

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Основні засади годівлі та утримання тварин за патологій обміну речовин	
1. Оцінювання здоров'я тварин у стаді.	2
2. Оцінювання сигналів корів.	2
3. Аналіз мікроклімату у тваринницьких приміщеннях.	2
4. Проведення аналізу монокорму для годівлі дійного стада.	2
Тема 2. Хвороби, зумовлені порушенням білкового обміну	
1. Обмін білків при патології внутрішніх органів.	2
2. Стадії метаболізму.	2
3. Особливості перебігу хвороб, спричинених порушенням обміну речовин.	2
Тема 3. Хвороби, зумовлені порушенням вуглеводного обміну	
1. Обмін вуглеводів при патології внутрішніх органів.	2
2. Паталого-морфологічні зміни за аліментарної дистрофії, кетозу корів і овець та міоглобінурії.	2
3. Годівля тварин при порушенні вуглеводно обміну в організмі.	2
Тема 4. Хвороби, зумовлені порушенням ліпідного обміну	
1. Клініка біохімічна оцінка обміну ліпідів при патології внутрішніх органів.	2
2. Паталого-морфологічні зміни за ожиріння.	1
3. Годівля тварин при порушенні ліпідного обміну в організмі.	2
Тема 5. Хвороби, зумовлені порушенням обміну макроелементів	
1. Методи діагностики макроелементозів.	2
2. Обмін кальцію в нормі і при патології.	2
3. Біохімічні методи діагностика порушень обміну кальцію.	2
4. Обмін фосфору в нормі і при патології	2
5. Вторинна остеодистрофія бичків.	2
6. Пасовищна тетанія.	2
7. Гіпермагніємія.	1
8. Гіпокаліємія та гіперкаліємія.	1
Тема 6. Хвороби, зумовлені порушенням обміну мікроелементів	
1. Діагностика мікроелементозів у тварин.	2
2. Метаболізм мікроелементів та клінічна біохімія мікроелементозів.	2
3. Недостатність мангану.	1
4. Недостатність та надлишок селену.	2
5. Надлишок стронцію, бору, нікелю та молібдену.	2
Тема 7. Хвороби, спричинені порушенням обміну вітамінів	
1. Класифікація жиророзчинних вітамінів.	1
2. Клінічна біохімія жиророзчинних вітамінів.	2
3. Особливості метаболізму та методи діагностики вітаміну А.	2
4. Паталого-морфологічні зміни за А-, D-, E-, K- гіповітамінозів.	2
Разом	55

10. Індивідуальні завдання

Виконання індивідуальних завдань не передбачено робочим навчальним планом та робочою програмою навчальної дисципліни.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.	<i>Поточний:</i> виконання завдань лабораторних робіт, виконання завдань самостійної роботи (опитування), колоквіум (опитування)
ПРН 3. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.	<i>Поточний:</i> виконання завдань лабораторних робіт, виконання завдань самостійної роботи (опитування), колоквіум (опитування)
ПРН 5. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.	<i>Поточний:</i> виконання завдань лабораторних робіт, виконання завдань самостійної роботи (опитування), колоквіум (опитування)
ПРН 10. Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.	<i>Поточний:</i> виконання завдань лабораторних робіт, виконання завдань самостійної роботи (опитування), колоквіум (опитування)

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми / Форма семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Виконання завдань лабораторної роботи	Виконання самостійної роботи (опитування)	колоквіум (контрольне опитування)	Екзамен	
Тема 1. Основні засади годівлі та утримання тварин за патологій обміну речовин	2	3	3	–	8
Тема 2. Хвороби, зумовлені порушенням білкового обміну	4	3	4	–	11
Тема 3. Хвороби, зумовлені порушенням вуглеводного обміну	2	3	4	–	9
Тема 4. Хвороби, зумовлені порушенням ліпідного обміну	2	3	4	–	9
Тема 5. Хвороби, зумовлені порушенням обміну макроелементів	6	3	4	–	13
Тема 6. Хвороби, зумовлені порушенням обміну мікроелементів	4	3	4	–	11
Тема 7. Хвороби, спричинені порушенням обміну вітамінів	12	3	4		19
Екзамен	–	–	–	20	20
Разом	32	21	27	20	100

**Шкала та критерії оцінювання
виконання завдань лабораторної роботи**

Кількість балів	Критерії оцінювання
2 <i>максимальна</i>)	Лабораторна робота виконана в повному обсязі. При виконанні завдання студент використовує спеціальну термінологію, ґрунтовно аналізує зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, знає основні правила збирання анамнезу, володіє навичками обстеження тварин та знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
1	студент виконав частину завдання лабораторної роботи, частково орієнтується у методах діагностики та лікування тварин, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
0	студент не виконав завдань лабораторної роботи.

виконання самостійної роботи (опитування)

Кількість балів	Критерії оцінювання
3(максимальна)	студент опанував тему самостійної роботи й ґрунтовно показав результати навчання: (використовує спеціальну термінологію, установлює зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, знає основні правила збирання анамнезу, знаходить рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин, вміє формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики незаразних хвороб).
2	студент опанував тему самостійної роботи однак допустив мінімальні неточності за такими результатами навчання: (використовувати спеціальну термінологію, установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, знає основні правила збирання анамнезу, знаходить рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин, формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики незаразних хвороб).
1 (мінімальна)	студент опанував тему самостійної роботи й частково виконав завдання роботи, що свідчить про дещо вище за мінімальний рівень володіння спеціальною термінологією, збирання анамнестичних даних під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
0	студент не опанував тему самостійної роботи

колоквіум (опитування) (для теми 1)

Кількість балів	Здатність здобувача
3 <i>(максимальна)</i>	студент узагальнив отримані знання та ґрунтовно оволодів матеріалом за сутністю використовує спеціальну термінологію, установлює зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, знає основні правила збирання анамнезу, знаходить рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин, вміє самостійно формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики незаразних хвороб.
2	студент використовує спеціальну термінологію, але плутається при встановленні зв'язку між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, знає основні правила збирання анамнезу, але не завжди знаходить рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин, ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики незаразних хвороб.

1 (мінімальна)	показав мінімальне володіння теоретичним матеріалом щодо методів обстеження тварин, діагностику, лікування та профілактику хвороб тварин, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів
0	не показав програмних результатів навчання установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин

колоквіум (опитування) (для теми 2-7)

Кількість балів	Здатність здобувача
4 (максимальна)	студент узагальнив отримані знання та ґрунтовно оволодів матеріалом за сутністю використовує спеціальну термінологію, установлює зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, знає основні правила збирання анамнезу, знаходить рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин, вміє самостійно формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики незаразних хвороб.
3	студент з невеликими неточностями узагальнює отримані знання, засвоїв матеріал за сутністю використовує спеціальну термінологію, установлює зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, знає основні правила збирання анамнезу, знаходить рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин, вміє самостійно формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів у тримання, годівлі та лікування тварин, профілактики незаразних хвороб.
2	студент використовує спеціальну термінологію, але плутається при встановленні зв'язку між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, знає основні правила збирання анамнезу, але не завжди знаходить рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин, ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики незаразних хвороб.
1 (мінімальна)	показав мінімальне володіння теоретичним матеріалом щодо методів обстеження тварин, діагностику, лікування та профілактику хвороб тварин, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів
0	не показав програмних результатів навчання установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин

Підсумковий контроль – екзамен – згідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти ПДАУ ЗВО за відповідь на питання екзаменаційного білета може отримати 20 балів.

Шкала та критерії оцінювання підсумкових знань здобувачів вищої освіти на екзамені*

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
для 1-го теоретичного питання	0	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
	1	студент показав мінімальне володіння теоретичним матеріалом дещо вищим за початковий відповідно до знань термінології ветеринарної медицини, установленні зв'язку між клінічними проявами та результатами лабораторних досліджень, збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору методів діагностики.
	2	теоретичне питання розкрито не повністю, що свідчить про те, що студент опанував та засвоїв значну частину матеріалу за знаннями термінології ветеринарної медицини, установлення зв'язку між клінічними проявами та результатами лабораторних досліджень, збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору методів діагностики.
	3	теоретичне питання розкрито не повністю, що свідчить про те, що студент опанував та засвоїв значну частину матеріалу за знаннями термінології ветеринарної медицини, установлення зв'язку між клінічними проявами та результатами лабораторних досліджень, з значними помилками застосовує набуті теоретичні знання щодо вибору методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
	4	володіє теоретичним матеріалом достатньо повно, в основному розкриває зміст теоретичного питання, але не вистачає аргументації, що свідчить про опанування більшості фахових компетентностей та набуття програмних результатів навчання з використання термінології ветеринарної медицини, установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
	5	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про те, що студент узагальнив отримані знання та засвоїв матеріал за знаннями термінології ветеринарної медицини, установлення зв'язку між клінічними проявами та результатами лабораторних досліджень, збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин. Може формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі тварин.
	6	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про те, що студент узагальнив отримані знання та ґрунтовно засвоїв матеріал за знаннями термінології ветеринарної медицини, установлення зв'язку між клінічними проявами та результатами лабораторних досліджень, збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин. Може формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі тварин.
для 2-го, 3-го теоретичного питання	0	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
	1	студент показав мінімальне володіння теоретичним матеріалом дещо вищим за початковий відповідно до знань термінології ветеринарної медицини, установленні зв'язку між клінічними проявами та результатами лабораторних досліджень, збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору методів діагностики.
	2	теоретичне питання розкрито не повністю, що свідчить про те, що студент опанував та засвоїв значну частину матеріалу за знаннями термінології ветеринарної медицини, установлення зв'язку між клінічними проявами та результатами лабораторних досліджень, збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору методів діагностики
	3	теоретичне питання розкрито не повністю, що свідчить про те, що студент опанував та засвоїв значну частину матеріалу за знаннями термінології ветеринарної медицини, установлення зв'язку між клінічними проявами та результатами лабораторних досліджень, з значними помилками застосовує набуті теоретичні знання щодо вибору методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
	4	володіє теоретичним матеріалом достатньо повно, в основному розкриває зміст теоретичного питання, але не вистачає аргументації, що свідчить про опанування більшості фахових компетентностей та набуття програмних результатів навчання з використання термінології ветеринарної медицини, установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
	5	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про те, що студент узагальнив отримані знання та засвоїв матеріал за знаннями термінології ветеринарної медицини, установлення зв'язку між клінічними проявами та результатами лабораторних досліджень, збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин. Може формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі тварин.
	6	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про те, що студент узагальнив отримані знання засвоїв матеріал за знаннями термінології ветеринарної медицини, установлення зв'язку між клінічними проявами та результатами лабораторних досліджень, збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин. Може формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі тварин.
	7	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про те, що студент узагальнив отримані знання та ґрунтовно засвоїв матеріал за знаннями термінології ветеринарної медицини, установлення зв'язку між клінічними проявами та результатами лабораторних досліджень, збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин. Може формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі тварин.

** екзаме́н складається з 3 теоретичних питань
Максимальна кількість балів на екзамені – 20.*

За досягнення у науковій діяльності, пов'язаній із навчальною дисципліною а саме, участь у конференціях, здобувачу вищої освіти можуть бути нараховані заохочувальні бали понад основну шкалу оцінювання. Загальна кількість заохочувальних балів під час поточного контролю з навчальної дисципліни не може перевищувати 10 балів.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Засоби навчання: Мотузки, повали, півники, носові щипці, фонендоскопи, плесиметри, молоточки перкусійні. Лікарські засоби. Хімічні реактиви. Піпетки. Пробірки. Пробірки для центрифугування. Предметні скельця. Покривні скельця. Скляні палички. Центрифуга. Мікроскопи. Рефрактометр RL-2. Біологічний матеріал. Термометри. Шприци, голки. Ножиці. Спирт. Вата. Вазелін.

Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення необхідного для вивчення навчальної дисципліни забезпечує навчально-наукова лабораторія кафедри терапії імені професора П.І. Локеса.

13. Політика навчальної дисципліни

– щодо термінів виконання та перескладання:

Усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлені терміни. Оцінки, отримані здобувачем вищої освіти, вносяться викладачем в електронний журнал АСУ ПДАУ. Пропущені без поважної причини заняття опрацьовуються самостійно. У разі невиконання здобувачем вищої освіти завдань або неучасті в заходах поточного контролю за відповідний вид навчальної діяльності виставляється оцінка «0» балів. Здобувач вищої освіти має право підвищити результати поточного контролю шляхом виконання відповідних завдань до початку семестрового контролю, окрім тих, які проводилися під час аудиторних занять. Відпрацювання пропущених заходів поточного контролю здійснюється виключно з метою оцінювання результатів навчання, які не були оцінені у встановлені строки. Здобувач, який не з'явився без поважної причини на екзамен, вважається таким, що має підсумкову академічну заборгованість. Повторне проходження екзамену для ліквідації підсумкової академічної заборгованості (FX) допускається двічі: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку формує декан факультету, за участю викладачів відповідної кафедри. Здобувач вищої освіти, який одержав під час семестрового контролю незадовільну оцінку F має право повторно опанувати освітній компонент.

– щодо академічної доброчесності:

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись політики, стандартів і процедур дотримання академічної доброчесності які регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАУ, Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ПДАУ, Кодексом академічної доброчесності ПДАУ. На факультеті функціонує Комісія з академічної доброчесності, яка здійснює загальний моніторинг та контроль за дотримання норм та принципів академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу. Обов'язковими вимогами є: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни; посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної і наукової діяльності. Процедура розгляду порушення академічної доброчесності здобувачем вищої освіти регламентована Кодексом академічної доброчесності ПДАУ.

– щодо використання інструментів штучного інтелекту:

Використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі здійснюється відповідно до Правил використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі Полтавського

державного аграрного університету. Студент при опануванні дисципліни може використовувати продукт згенерований ШІ, але при цьому несе особисту відповідальність за зміст та результати роботи, підготовленої із використанням систем штучного інтелекту. Використання ШІ не звільняє студента від дотримання принципів академічної доброчесності, вимог законодавства щодо авторського права та захисту персональних даних, а також не повинно підміняти його самостійну пізнавальну діяльність. Факт використання системи штучного інтелекту під час підготовки академічної роботи підлягає обов'язковому розкриттю із зазначенням використаного інструмента та мети його застосування. Інструменти ШІ можуть використовуватися здобувачами вищої освіти як допоміжний засіб для пошуку та структурування інформації, генерування ідей, формулювання запитань, мовного редагування завдань, візуалізації інформації для підготовки презентації. У разі використання у завданні текстів, зображень, даних або інших результатів, згенерованих ШІ, здобувач вищої освіти повинен зазначити факт такого використання із зазначенням інструменту ШІ та способу його використання. Не допускається використання ШІ для повного виконання завдання, подання згенерованих ШІ результатів як власного результату навчальної діяльності без зазначення факту їх використання, створення або подання недостовірної, сфабрикованої чи фальсифікованої інформації, генерування неіснуючих джерел, посилань або інших даних. У разі встановлення факту таких порушень здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання і презентацію за новою темою.

– **щодо відвідування занять:** відвідування занять є обов'язковим.

– **щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти:**

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти ПДАУ. Здобувач вищої освіти може опанувати рекомендований онлайн-курс та перезарахувати здобуті результати навчання як частину навчальної дисципліни. Перезарахування може відбуватися упродовж семестру, у якому відбувається опанування освітнього компонента, проте не пізніше ніж за місяць до встановленої дати семестрового контролю.

– **щодо оскарження результатів оцінювання:**

Порядок оскарження контрольних заходів урегульовано Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ. Результат оцінювання можна оскаржити не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання цього здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Заяву щодо оскарження результатів оцінювання розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням декана факультету. Результатом розгляду апеляції є прийняття комісією рішення, що попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання з відповідного освітнього компонента і не змінюється або рішення, що попередня оцінка знань здобувача не відповідає рівню досягнення результатів навчання здобувача з відповідного освітнього компонента, здобувач заслуговує іншої оцінки.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Внутрішні хвороби тварин / В. І. Левченко та ін.; за ред. В. І. Левченка. Біла Церква, 2012. Ч. 1. 528 с.
2. Внутрішні хвороби тварин / В. І. Левченко та ін.; за ред. В. І. Левченка. Біла Церква, 2015. Ч. 2. 610 с.
3. Внутрішні незаразні хвороби тварин: підручник / М. О. Судаков та ін.; за ред. М. О. Судакова. Київ : Мета, 2002. 352 с.
4. Загальна терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин: Практикум / В. І. Левченко та ін. Біла Церква, 2000. 224 с.

5. Годівля сільськогосподарських тварин / І. І. Ібатуллін та ін. Вiniця : Нова книга, 2007. 616 с.

6. Супруненко К.В., Каришева Л.П. Методичні розробки для виконання лабораторних занять здобувачам вищої освіти спеціальності 212Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза з дисципліни «Внутрішні хвороби тварин». Полтава, 2021.

Допоміжні

1. Клінічна діагностика хвороб тварин / Левченко В. І. та ін.; за ред. В. І. Левченка і В. М. Безуха. Біла Церква, 2017. 544 с.

2. Г. Проваторов, В. Проваторова. Годівля сільськогосподарських тварин: Підручник. Університетська книга., 2019. 510 с.

3. Ветеринарна клінічна біохімія / Левченко В.І. та ін., за ред. В.І. Левченка і В.В. Влізла. Біла Церква, 2019. 416 с.

4. Клінічна ветеринарна фармакологія : посібник. О.І. Канюка та ін. Одеса, 2006. 296 с.

5. Методи лабораторної клінічної діагностики хвороб тварин / В.І. Левченко та ін. за ред. В.І. Левченка. Київ : Аграрна освіта, 2010. 437 с.

6. Супруненко К.В., Каришева Л.П. Практичні рекомендації до ветеринарного огляду тварин у скотарстві (Ч 1). Полтава, 2023. 80 с.

7. Супруненко К.В., Каришева Л.П. Практичні рекомендації до ветеринарного огляду тварин у скотарстві (Ч 2). Полтава, 2023. 80 с.

8. Хмельницький Г. О., Духницький В. Б. Ветеринарна фармакологія : підручник. Київ, 2017. 571 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний сайт: Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua/ (на дату звернення 01.09.2026 року).

2. Офіційний сайт: Інституту експериментальної та клінічної ветеринарної медицини. URL: <http://iekvm.kharkov.ua/> (на дату звернення 01.09.2026 року).

3. Офіційний сайт: Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України. URL: <https://dnsgb.com.ua/> (на дату звернення 01.09.2026 року).

4. Офіційний сайт: Регіональна державна лабораторія Держпродспоживслужби в Полтавській області. URL <http://pvl.gov.ua/> (на дату звернення 01.09.2026 року)